

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman laadintaohjeet

1. Talousarvion ja -suunnitelman perusta

Haapaveden kaupungin strategian mukaisesti kaupungin taloutta hoidetaan pitkäjänteisesti siten, että Haapavesi ei ajaudu kriisikunnaksi ja kaupunkikonsernin tilinpäätös on vuosittain ylijäämäinen. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämään noin 3,653 miljoonaa euroa. Kaupunkikonsernin taseessa aikaisemmilta vuosilta kertynyt ylijäämää oli noin 1,281 miljoonaa euroa tilikauden 2023 lopussa.

Talousarvion 2025 toiminnalliset tavoitteet tullaan johtamaan vuoden 2022 päivitetystä kaupunkistrategiasta.

2. Talousarvion laadintaperiaatteet

Vuoden 2025 talousarviossa toimintakateraami on lautakuntakohtainen eli lautakunta voi käyttää harkintaansa, miten kokonaisraami jakautuu tulosalueiden kesken. Henkilöstömenojen keskimääräiseksi nousuprosentiksi arvioidaan 1,0 %. Muut kulut kuin henkilöstömenot arvioidaan nousevan 1,5 prosentin kasvuvauhtia yleisen kustannusindeksin mukaisesti, kun aikaisempien vuosien inflaatiiovauhti hidastuu selvästi. Ulkoiset toimintatuotot voidaan arvioida kasvavan samalla (1,5 %) prosenttiosuudella. Ottaen huomioon, että henkilöstökulut ja muut toimintakulut kasvavat suhteessa toimintatuottoja enemmän, lautakuntakohtaiset talousarviot tulisi laatia menoja sopeuttamalla toimintatuottojen kehityksen kanssa siten, että toimintakate ei nousisi yhtä prosenttia (1 %) enempää negatiivisemmaksi vuoden 2024 talousarvion tasosta. Jotta tähän raameihin päästään, on erityisen tärkeää tarkastella kriittisesti toimintojen ja palveluiden vaihtoehdot, jotta kaikkein edullisimmat ja tuottavimmat tuotantotavat tulevat käyttöön.

Suunnitelmavuosien 2026-2027 toimintakatteen kehitys menee vuoden 2025 talousarvioraamien indeksikorotusten mukaisesti ja tarkentuu syksyllä uusien kuntatalouden kustannus- ja ansiotasoindeksien ennusteiden päivittyessä.

3. Investoinnit

Investoinneiksi lasketaan yli 10 000 euron uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet. Investoinneiksi voidaan katsoa myös hanke, joka on luonteeltaan investointi. Määrärahavaraukset tehdään ilman arvonlisäveroa. Lautakuntien on tehtävä ehdotuksensa investointisuunnitelmaan siten, että hankkeelle esitetään seuraavat tekijät:

- kustannusarvio ja sen jakautuminen eri vuosille
- hankkeeseen saatavat rahoitusosuudet
- nettorahoitus
- hankkeen vaikutus käyttötalouteen ja poistoihin

Hankkeet on asetettava tärkeysjärjestykseen. Kaupunkistrategian mukaisesti investoinnit mitoitetaan siten, että välttämättömät investoinnit kyetään toteuttamaan ja investointivaraa jää myös kaupunkia kehittäviin ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin. Etusijalla ovat investoinnit, joilla palvelurakennetta ja kustannustehokkuutta kehitetään suunnitelmallisesti.

4. Hankinnat

Hankintoihin tarvittavat määrärahat varataan talousarvioon ja -suunnitelmaan pääsääntöisesti ilman arvonlisäveroa. Myyntihintoihin sisältyvää arvonlisäveroa ei esitetä tuloarviossa. Hankinnoissa tulee aina tehdä kustannusvertailua, jotta edullisin ja toiminnaltaan sopivin vaihtoehto tulee valituksi.

5. Henkilöstö

Lautakuntien pitää liittää talousarvioehdotukseensa henkilöstösuunnitelma vuosille 2025-2027. Henkilöstösuunnitelman on perustuttava kaupungin strategiasta johdettuihin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Palkkakuluihin budjetoidaan 1,0 % taulukkokorotus. Sivukuluja koskevat tarkentavat tiedot annetaan erikseen elokuussa 2024.

Palkkamäärärahoja ei varata sellaisille tyhjiille vakansseille, joille ei ole täyttölupaa. Mahdollisten kesätyöntekijöiden ja tiedossa olevien sijaisten palkkakulut on kuitenkin huomioitava talousarviossa.

6. Toiminnalliset tavoitteet ja säästötavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet johdetaan kaupungin strategiasta. Tavoitteiden laadinnassa korostetaan erityisesti mitattavuutta. Tavoitteista laaditaan erilliset taulukot. Talousarvion laadinnassa on huomioitava, että valtuuston

käsittelyssä olevien tavoitteiden pitää olla helposti seurattavia. Lautakunnat voivat asettaa talousarvion käsittelyssä myös tarkempia tavoitteita oman hallintokuntansa osalle. Näiden on kuitenkin oltava kaupungin strategian mukaisia.

Vuoden 2025 valtionosuusrahoitus sekä verotulotilitysten yhteismäärä tuo kaupungille tulo-rahoitusta 495 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2024 arvioidut tilitykset. **Kaupungin tulojen ja menojen epätasapaino on näin ollen ilmeinen, ja tästä johtuen haemme noin puolen miljoonan euron säästöjä rakenteellisten uudistusten ja toiminnan tehostamisen kautta muun muassa henkilöstöresursseja tarkastelemalla. Vapautuvat virat ja toimet hoidetaan ensisijaisesti sisäisin järjestelyin ja mahdollisesti yhteistyössä järjestöjen kanssa. Säästötavoitteiden tarkkaa suuruusluokkaa ja kohdennusta lautakunnittain tarkennetaan myöhemmin.**

7. Talousarvion tekninen valmistelu

Kiinteistöpalveluiden ja yleishallinnon tulosalueet laativat omat talousarvionsa ensimmäisenä, koska niiden muille lautakunnille kohdistamat sisäiset laskutukset sisällytetään koko kaupungin talousarvioehdotuksiin. Sisäiset menoarviot ovat sitovia eikä laskutusta korjata toteutuneen mukaan vuoden 2025 aikana. Mikäli havaitaan, että sisäisen laskutuksen ja toteuman välillä on oleellinen ero, tätä voidaan korjata toteutuneen menoarvion mukaiseksi.

Sisäisiä eriä koskien tulee aina käyttää vain sisäisiä kirjanpidon tilejä ja ulkoisia tuloja ja menoja kirjata ulkoisille kirjanpidon tileille. Sisäisiä tuloja ja menoja määriteltäessä tulee aina varmistua siitä, että tulot ja menot ovat vastapuolilla samansuuruisia ja sitä kautta nollautuvat toimintakatteeseen.

Talousarvio laaditaan Opiferus-taloussuunnittelutyökalulla.

8. Aikataulu

Ensimmäisten talousarviolaskelmien tulee olla valmiina 6.9.2024, jotta kaupungin talousarvion kokonaiskuva saadaan muodostettua ja nähdään taloudellista tilannetta kuvaavat tunnusluvut.

Talousarviokirjan pitää olla kokonaisuudessaan valmis viimeistään 18.10.2023. Budjetti käsitellään kaupunginhallituksessa ja päätetään kaupunginvaltuustossa marras- ja joulukuussa.

Kiinteistöpalvelut toimittavat viimeistään 31.8.2024 mennessä muille lautakunnille sekä talousjohtajalle laskelmat sisäisesti vyörytettävistä kiinteistökuluista sisäisiä laskutuksia varten. Yleishallinto puolestaan ilmoittaa vyörytettävät kustannuksensa 31.7.2024 mennessä.

HAAPAVEDEN KAUPUNGINHALLITUS

Esa Jussila

Kaupunginjohtaja

Johanna Hurskainen

Talousjohtaja

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin (08) 45911, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi